

**การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดกรุงเทพมหานคร**

นางสาวสำเนียง กอเดช

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Student Help-Care Operation System of Basic Education Schools
under Bangkok Metropolis**

Miss Samniang Kodej

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration**

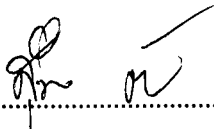
School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

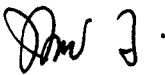
หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล นางสาวสำเนียง กอเดช
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันตริจนาวงศ์

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันตริจนาวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับการศึกษา
คั่นคว่ำอิสระฉบับนี้แล้ว เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 23 เดือน กันยายน พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวสำเนียง กอเดช **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันศิริจนวงศ์ **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร (2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร ในปีการศึกษา 2552 จากการเปิดตารางเคริจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างในพ่องศรี วามิชย์ศุภวงศ์ 2545 : 103) และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 31-40 ปีในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีอายุ 31-40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ คันตริงนางค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้คำแนะนำ และติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จ เรียบร้อยสมบูรณ์ตลอดจนอาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ กรรมการสอบที่ให้ข้อเสนอแนะในการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณนางรัชณี วรวิเชียรพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ดร.เสนีย์ พิทักษ์อรุณพิ และนางสุศาลักษณ์ บัวเข้ม ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา เครื่องมือตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาดพร้าว ผู้อำนวยการโรงเรียนประชานิเวศน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเทวสุนทร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเสมียนนารี และผู้อำนวยการโรงเรียน เสนานิคม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา คณะครู นายชนพรชัย วรธงไชย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำ การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

สำเนียง กอเดช

ตุลาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมุติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	7
กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	31
โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	56
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	63

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปการวิจัย	71
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	82
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ.....	83
ข สำเนาหนังสือที่ใช้ในการประสานงานเพื่อการวิจัย.....	85
ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	95
ง ตารางวิเคราะห์หาค่า IOC.....	102
จ การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	105
ประวัติผู้ศึกษา.....	109

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตารางตามเพศ อายุ วุฒិการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน.....	54
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552 ในภาพรวม (n=180)	56
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	57
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	58
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน.....	59
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	60
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งต่อ.....	62
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมาย ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	64
ตารางที่ 4.10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	65
ตารางที่ 4.11	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามอายุ.....	66
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	68
ตารางที่ 4.13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	69
ตารางที่ 4.14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	70

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนการมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง การให้การศึกษาโดยผ่านกระบวนการต่างๆ ทั้งในด้านการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียน การป้องกัน พัฒนา และแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ปัจจุบันนักเรียนอยู่ท่ามกลางปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาวัฒนธรรม ปัญหาในยุคสารสนเทศซึ่งเป็นยุคแห่งสังคมโลกาภิวัตน์ ตลอดจนปัญหาการใช้เวลาว่างของนักเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งผู้ปกครองจำเป็นต้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้จะประสบผลสำเร็จนักเรียนจะต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการว่า ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักที่ว่า ทุกคนมีความรู้ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือ เรือความรู้และทักษะกระบวนการเรียนรู้โดยให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันตน และแก้ไขปัญหา ให้รู้จักการคิดเป็น ทำเป็น ตลอดจนการแก้ปัญหาเป็น รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา การที่จะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้นจะต้องรับความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลที่อยู่ในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นั้น นโยบายการศึกษาของรัฐบาล จึงกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง มีหน้าที่หลัก คือ จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและการจัดกิจกรรม

ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริม พัฒนานักเรียนให้เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ในอนาคตที่มีคุณภาพแก่สังคม กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นจะต้องจัดอย่างหลากหลาย โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ และทักษะเฉพาะทางจึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่นักเรียน

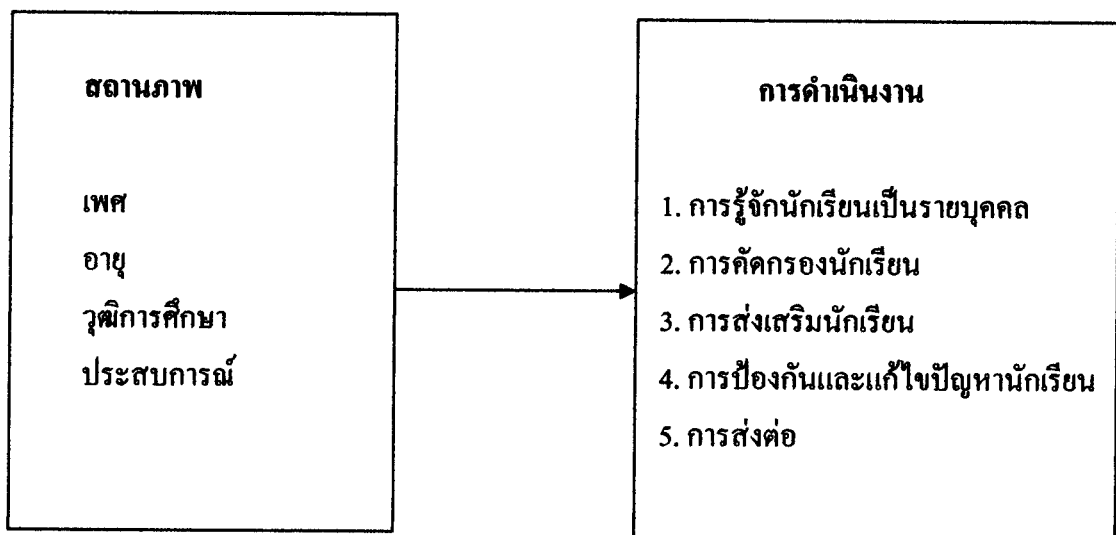
ปัญหาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนมากพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุดคือด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านร่างกาย ด้านระเบียบวินัย ด้านพฤติกรรมสังคม และการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากปัญหาเหล่านี้ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และจะได้นำผลการศึกษามาปรับและพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อช่วยเหลือส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับ (โกสุมภ์ กระจ่างสี : บทคัดย่อ) รายงานการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสุโขทัย สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ก่อนการดำเนินโครงการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในระดับมากที่สุดคือด้านการเรียน รองลงมาคือด้านครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านร่างกาย ด้านระเบียบวินัย และด้านพฤติกรรม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากความคิดเห็นของครู โรงเรียนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 180 คน ซึ่งได้กรอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5) การส่งต่อ ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

4. สมมุติฐานการวิจัย

- 4.1 ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนแตกต่างกัน
- 4.2 ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนแตกต่างกัน
- 4.3 ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน
- 4.4 ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนและการส่งต่อ

5.2 ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพจำแนกเป็น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์
ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกัน และการแก้ปัญหานักเรียน และการส่งต่อ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบโดยมีวิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน โดยประสานความร่วมมือกับบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัธยาศัยของตน

6.2 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาและรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม

6.3 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการหาวิธีการดูแลช่วยเหลือตามสภาพปัญหาที่แท้จริงของนักเรียน

6.4 การส่งเสริมนักเรียนและป้องกัน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้แก่ นักเรียนทั้งกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่ต้องดูแลช่วยเหลือให้มีคุณภาพตามที่สถานศึกษา และชุมชนคาดหวัง ตลอดจนการหาแนวทางและวิธีป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดำเนินกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับความต้องการ และความเหมาะสมกับนักเรียน เช่น กิจกรรม

โสมรุม กิจกรรมบ้าน กิจกรรมประชุมผู้ปกครองระดับชั้นเรียน และระดับคณะกรรมการ
สถานศึกษา

6.5 การแก้ไข้ปัญหา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดไม่ปล่อย
ให้เกิดปัญหาต่อนักเรียน และสังคม

6.6 การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินงานส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อ
ช่วยแก้้ปัญหาของนักเรียนที่ยากต่อการแก้ไข้หรือช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว
ครูอนามัย ครูฝ่ายวิชาการ ครูฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อภายนอกโรงเรียน เช่น เจ้าหน้าที่
สาธารณสุข ศูนย์พิทักษ์เด็กและเยาวชน จิตแพทย์ นักจิตวิทยา คณะกรรมการเครือข่ายสหวิชาชีพ
ในชุมชน เป็นต้น

6.7 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร
นำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางในการวางแผนและพัฒนาางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7.2 โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตอื่น นำปัญหา และข้อเสนอแนะใน
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปปรับปรุง แก้ไขให้มีคุณภาพ และเกิดประ โยชน์
สูงสุดต่อสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการบริหารการศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนอการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.2 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.3 องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.4 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
  - 1.6 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.7 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
  - 1.8 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.1 นโยบายเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2 กระบวนการตามระบบ PDCA
  - 2.3 กระบวนการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.4 เกณฑ์คุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
    - 2.4.1 มาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
    - 2.4.2 มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การบริหารการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีภารกิจการบริหารโรงเรียนด้านสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป โดยมีขอบข่ายการบริหารจัดการดังต่อไปนี้

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่ต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ตลอดจนการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษา มีขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของโรงเรียน เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้ การจัดทำทะเบียนประวัติ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามนุษย์ การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และการพ้นจากราชการ

การบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนมุ่งเน้นความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารการจัดการงบประมาณตามมาตรฐาน การจัดการทางการเงินเพื่อรองรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และมุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณของโรงเรียน ตามระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้กลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามแผนยุทธศาสตร์ (Strategies Performance Based Budgeting : SPBB) ให้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัว ควบคุมความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงาน และทรัพยากรที่ใช้ ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานงบประมาณ ดังนี้ การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารการเงินและบัญชี การบริหารพัสดุ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การประเมินและการรายงานทางการเงิน

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารสถานศึกษา ให้การบริหารงานทุกด้านบรรลุผลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ตลอดจนส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานครที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า และความโปร่งใส มีการระบบควบคุมภายในเข้ามาใช้ในการวางแผน เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับสถานศึกษายอมรับและมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

การพัฒนาาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ งานวางแผนการบริหารศึกษา งานบริหารงานธุรการ งานสัมพันธ์ชุมชน งานประชาสัมพันธ์ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ งานพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา การจัดระบบควบคุมภายใน และการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

1.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544 : 44) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัตภาพของตนเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดี นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น นักเรียนรู้จักยอมรับและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

กรมสุขภาพจิต (2546 : 5) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

การดูแลช่วยเหลือ หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปลอดภัยจากยาเสพติด

มันทนา และรังสรรค์ เฟื่องหนู (2546 : 1) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอก

สถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

จากเอกสารสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ โดยมีวิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน โดยประสานความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน

1.2 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏด้วยเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวที่ก่อให้เกิดทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่นๆที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกฝ่าย ทุกคนโดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่

ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้การดำเนินการคือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ(5)) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ตามการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยคือครูที่ระบุในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่า ครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้งเก่ง ดี มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต คือนักเรียน ในการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้และมีบุคลิกที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ที่ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา ดังนั้น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ

กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีระบบช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการกิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีปัจเจกบุคคล ดังนั้น การบีบนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือ ทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับ ผู้ปกครอง และชุมชน

1.3 องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลายท่าน เช่น คณะทำงานของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขที่ร่วมกับคณะทำงานของสำนักงานเขตที่โรงเรียนสังกัด โดยประสานความร่วมมือกับทางโรงเรียน ต่างมีความเห็นเช่นเดียวกัน โดยได้เสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและการแก้ไขปัญหา นักเรียน
5. การส่งต่อ

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

1.4 วัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

1.6 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆจากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

1.7 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่มีการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานดังนี้

- 1.7.1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
- 1.7.2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.)

1.7.3 สถานศึกษา

- * ผู้บริหารสถานศึกษา
- * ครูทุกคน
- * นักเรียน
- * คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- * บุคลากรอื่นๆ

1.7.4. ผู้ปกครองและชุมชน

- * ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง
- * ชุมชน

1.7.5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- * ภาครัฐ
- * ภาคเอกชน เอกชน
- * องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น/ปกครองพิเศษ
- * องค์กรอิสระ

1.7.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ. 2547 : 14)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในสพท. ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	* กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และจุดเน้นด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน * มอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบในสพท.อย่างชัดเจน
2. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน	* เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม ฯลฯ เพื่อวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ สพท. เกิดการพัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	* พัฒนาบุคลากรใน สพท. ให้มีความเข้มแข็งในด้านองค์ความรู้และการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย * ส่งเสริม สพท. ให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. สนับสนุน ช่วยเหลือให้ สพท. สถานศึกษาสามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	* ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาอุปสรรคของ สพท. และสถานศึกษา อันเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จ
5. ส่งเสริมให้ สพท. มีระบบติดตามประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	* กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สพท.

1.7.2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท. 2547 : 15)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด รวมทั้งการประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. นำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> * จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือและปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของสถานศึกษา * จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้เป็นเครือข่ายให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนและบริการแก่ผู้สนใจ * จัดให้มีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับพื้นที่ * นิเทศ ติดตาม รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒน่องค์ความรู้และสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * ผูกอบรมบุคลากรให้ความรู้ ความสามารถ เทคนิค และทักษะในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ * จัดทำมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
	<ul style="list-style-type: none"> * สนับสนุนให้สถานศึกษา ศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อนำผลมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น * จัดให้มีเครือข่ายประสานงานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. สนับสนุน ช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> * ช่วยเหลือ แก้ไขอุปสรรคของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ * จัดกลุ่มสถานศึกษาให้เป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนสามารถดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - จัดประชุมสัมมนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกับสถานศึกษาให้รับรู้บทบาทการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร่วมเป็นคณะทำงาน คณะกรรมการดำเนินงาน - ขอรับความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน
5. ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> * ชี้แจงทำความเข้าใจกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำไปปฏิบัติได้จริง * สร้างขวัญ กำลังใจ และประชาสัมพันธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง * ติดตาม ประเมินผล และรายงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

1.7.3 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรอื่นๆ

(1) ผู้บริหารสถานศึกษา

ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> * กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน * สร้างความตระหนักให้กับครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เห็นคุณค่า และความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน * กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสถานศึกษา * แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานตามความเหมาะสม * ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์จำแนกกลุ่มนักเรียน * ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงาน และบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ	<ul style="list-style-type: none"> * เชิญร่วมเป็นกรรมการ และเครือข่ายในการช่วยเหลือนักเรียน * ประชุมปรึกษาหารือ และขอความร่วมมือ
3. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> * กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน * นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล * ขกย่องให้รางวัลเผยแพร่ผลงานการดำเนินงาน

(2) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด เป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> * ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล * หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน * เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ * วิเคราะห์ข้อมูล
2. คัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด * สรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม
3. จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา	<ul style="list-style-type: none"> * จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม โดย <ul style="list-style-type: none"> - เยี่ยมบ้าน - จัดกิจกรรมโฮมรูม - สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน และ โรงเรียน - ประชุมผู้ปกครอง - จดหมายข่าว - อื่นๆ * จัดกิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน
4. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> * ให้คำปรึกษา * ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น * ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข
5. ส่งต่อ	<ul style="list-style-type: none"> * ดำเนินการส่งต่อภายใน ไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้อง
6. รายงานผล	<ul style="list-style-type: none"> * รายงานผลระหว่างการค้าเนินงาน * รายงานผลเมื่อสิ้นสุด

หมายเหตุ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกขั้นตอน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรรายงานผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนการค้าเนินงาน เพื่อการตรวจสอบปรับปรุงพัฒนา

(3) ครูประจำวิชา/ครูทั่วไป

ครูทุกคนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่ และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
ดูแลนักเรียน และให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * ศึกษา สังเกต ดูแล รวบรวมข้อมูล * ประสานงานกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเพื่อส่งเสริมป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมนักเรียน * จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขเพื่อพัฒนา นักเรียน

หมายเหตุ โรงเรียนใดไม่มีครูประจำวิชาให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ครูประจำวิชา

(4) ครูแนะแนว

ครูแนะแนว เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่ และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. สนับสนุนครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * ให้คำปรึกษาช่วยเหลือครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา * ให้ความมั่นใจ กำลังใจกับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน * ให้คำปรึกษาครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ และสังคม ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล * ทำการศึกษารายกรณี (Case Study) * เตรียมเครื่องมือสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครอบคลุมต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน * ให้คำปรึกษาในการจัดทำข้อมูลนักเรียน ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกรณีนักเรียนย้ายที่เรียน

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา	<ul style="list-style-type: none"> * จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน * ให้นักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล
3. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> * ให้คำปรึกษา * ให้ความช่วยเหลือ * ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง * อื่นๆ
4. ส่งต่อ	<ul style="list-style-type: none"> * ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

หมายเหตุ โรงเรียนโคโม่มีครูแนะแนว ให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ของครูแนะแนว

(5) ครูหัวหน้าระดับชั้น

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา	<ul style="list-style-type: none"> * วางแผนการกำกับ ติดตาม การทำงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้ชัดเจนและรับรู้โดยทั่วกัน * อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน * บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงานประเมินผลระบบ ส่งต่อผู้บริหาร
2. ประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * จัดประชุมครูในระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน * จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหากรณี * ให้คำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา * ติดต่อประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

(6) นักเรียน

นักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งเป็นผู้รับความช่วยเหลือ และให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
มีบทบาทหน้าที่ของนักเรียน และสนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน * ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา * ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี * สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง * เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา * ประสานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

(7) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงาน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
ให้การสนับสนุนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน * เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาแก้ไขนักเรียน * ติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไข
บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
	<ul style="list-style-type: none"> * อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ

1.7.4 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชน เป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดี ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชมรม สมาคมผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน

(1) ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน จึงควรมีบทบาทและแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1. อบรมดูแล และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรัก ความเข้าใจ และให้ความอบอุ่น	<ul style="list-style-type: none"> * จัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์ให้นักเรียนได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี * สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ และศักยภาพของตนเอง * ใช้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน
2. สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * เข้าร่วมประชุม วางแผน หาแนวทางการดำเนินงาน * ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน
3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีแก่นักเรียน * เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีให้นักเรียน

(2) ชุมชน

ชุมชน เป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็ก บุคคลทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในแนวทางที่เหมาะสม จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> * จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน * ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน * เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน * สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน * ให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของนักเรียนกับสถานศึกษา * เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

1.7.5 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกเป้าหมาย และบรรลุผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงาน และการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขตฯ สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือได้ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ
2. สอดส่องดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งในด้านความปลอดภัย และการแก้ปัญหาพฤติกรรม
3. ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
4. เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด
5. ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ และนำเสนอใจ

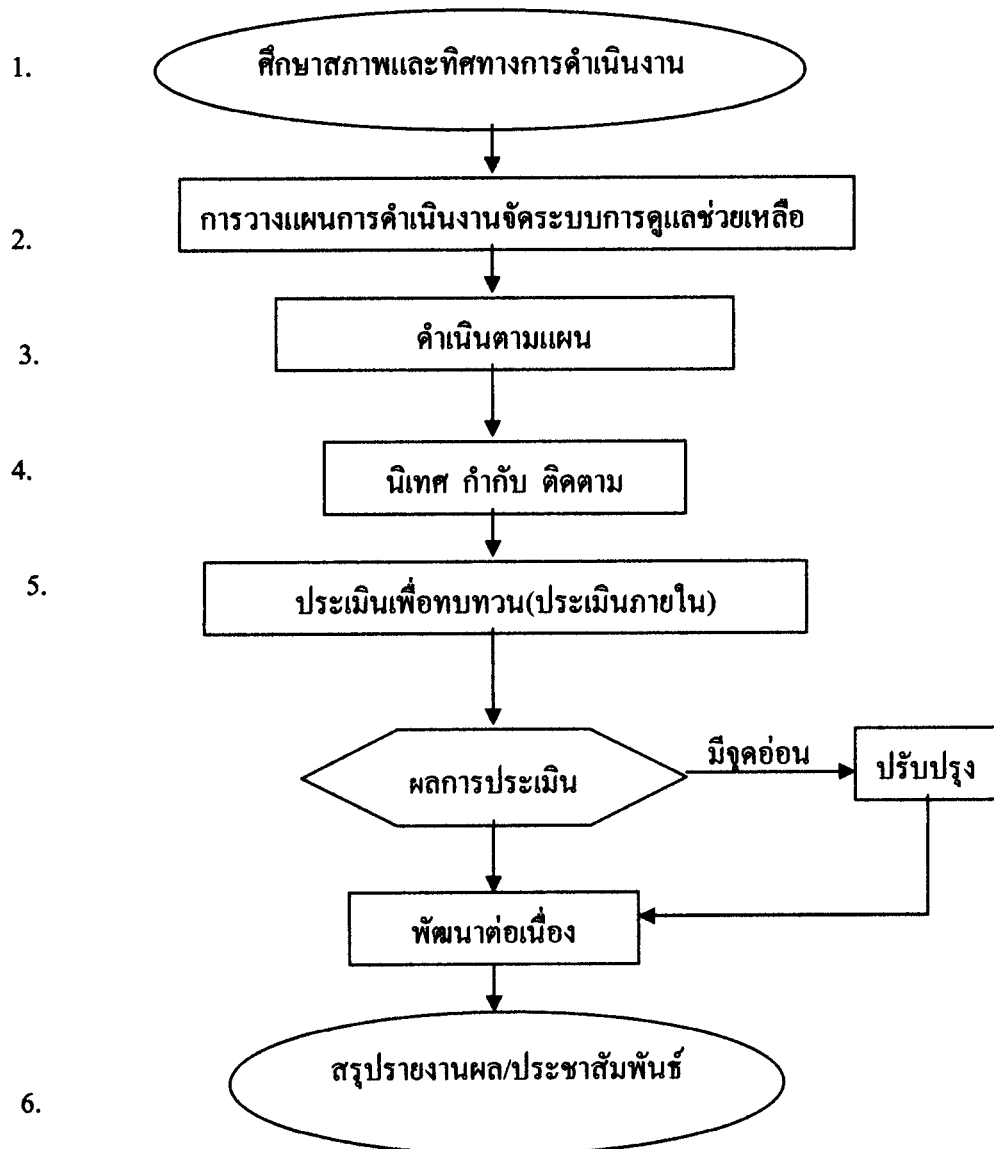

7. ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนา และขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.8 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สามารถบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมิ่ง (PDCA) ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพ แสดงการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติของสถานศึกษา

การนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่สถานศึกษา มีแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 รอบปี ซึ่งมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังมีรายละเอียดการดำเนินงานดังต่อไปนี้
แผนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

(ในหนึ่งรอบปี ระหว่างมีนาคม-มีนาคม ถัดไป)

การดำเนินงาน	ระยะเวลาประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. เตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์สภาพความพร้อม พื้นฐานของสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติงาน	มีนาคม-เมษายน	- ผู้บริหาร - ทีมสนับสนุน
2. ปฏิบัติตามแผน กิจกรรมที่ 3 สร้างความตระหนักและ ความเข้าใจกับบุคลากร กิจกรรมที่ 4 ดำเนินตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	พฤษภาคม-มีนาคมของปี ถัดไป	- ทีมสนับสนุน - ครูทุกคนในโรงเรียน
3. กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน กิจกรรมที่ 5 ประเมินเพื่อทบทวน กิจกรรมที่ 6 ประเมินผลเพื่อพัฒนาและ สรุปรายงาน	- สิงหาคม และมกราคม สำหรับกิจกรรมที่ 5 - กุมภาพันธ์ สำหรับกิจกรรมที่ 6	- คณะกรรมการประเมิน เพื่อทบทวน - ทีมนำและทีมสนับสนุน

1. เตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้คณะกรรมการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
2. เพื่อให้ได้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการดำเนินงาน

ผู้บริหารและคณะผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้

1. ประชุมหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากรในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
2. แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมหน้า) และคณะกรรมการประสานงาน (ทีมสนับสนุน) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)
3. กำหนดบทบาท หน้าที่คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์ประสานความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพพื้นฐานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงาน
2. เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาตลอดปีการศึกษา

วิธีการดำเนินงาน

คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และ/หรือคณะกรรมการประสานงาน(ทีมสนับสนุน) ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพพื้นฐานของสถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินหรือแบบสำรวจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือแบบสอบถามความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษา ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนในด้านต่างๆ ของสถานศึกษาที่มีผลต่อการช่วยเหลือนักเรียน และข้อเสนอแนะของครู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการแผนปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ปฏิบัติตามแผน

กิจกรรมที่ 3 สร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นคุณค่าของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน และมีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการดำเนินงาน

คณะกรรมการประสานงานดำเนินสร้าง ความเข้าใจกับบุคลากร โดยอาจจัดในลักษณะ

1. ประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความยินดีร่วมมือในการทำงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน

2. ฝึกอบรมบุคลากร โดยเฉพาะครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความสามารถ เทคนิคหรือทักษะต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

3. ประชาสัมพันธ์งานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

4. ประเมินผลในการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรต่อไป

กิจกรรมที่ 4 ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือที่กำหนดไว้

2. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพของนักเรียน

วิธีดำเนินการ

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังรายละเอียดดังนี้

* การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

* การคัดกรองนักเรียน โดยจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

* การส่งเสริมนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลด้วยการจัดกิจกรรมดังนี้

- กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

- กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

* การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้วยวิธีการดังนี้

- ให้การปรึกษาช่วยเหลือ

- จัดกิจกรรมต่างๆในการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน คือ กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) กิจกรรมซ่อมเสริม และกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

1. การส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากครูอื่นๆ เช่น ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และควรบันทึกเป็นขั้นตอน

3. สรุปการปฏิบัติงาน รายงานระดับชั้น

3. กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

กิจกรรมที่ 5 ประเมินเพื่อทบทวน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในแต่ละระดับ และนำข้อมูลไปใช้ในการทบทวน และปรับปรุงระหว่างการทำงาน

2. เพื่อให้ได้รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละระดับชั้น สำหรับการการทำสรุปรายงานสถานศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินงาน

1. คณะกรรมการอำนวยการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานของครูแต่ละระดับชั้น

2. ดำเนินการประเมินแต่ละระดับชั้น โดยผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง หรือผู้แทนครูในแต่ละระดับชั้นซึ่งได้รับการอบรมหรือมีทักษะในการประเมิน โดยดำเนินการประเมินสลับระหว่างระดับชั้น

3. นำผลดังกล่าวมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

4. ผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5. ผู้ทำหน้าที่ประเมินจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพของแต่ละระดับส่งกรรมการประสานงาน เพื่อรายงานผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

กิจกรรมที่ 6 ประเมินผลเพื่อพัฒนา และสรุปรายงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้รายงานสรุปการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละภาคเรียน และปีการศึกษา

2. เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาระบบ วิธีการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีดำเนินการ

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาแต่ละคนจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอหัวหน้าระดับชั้น (ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน) ทุกสิ้นภาคเรียน

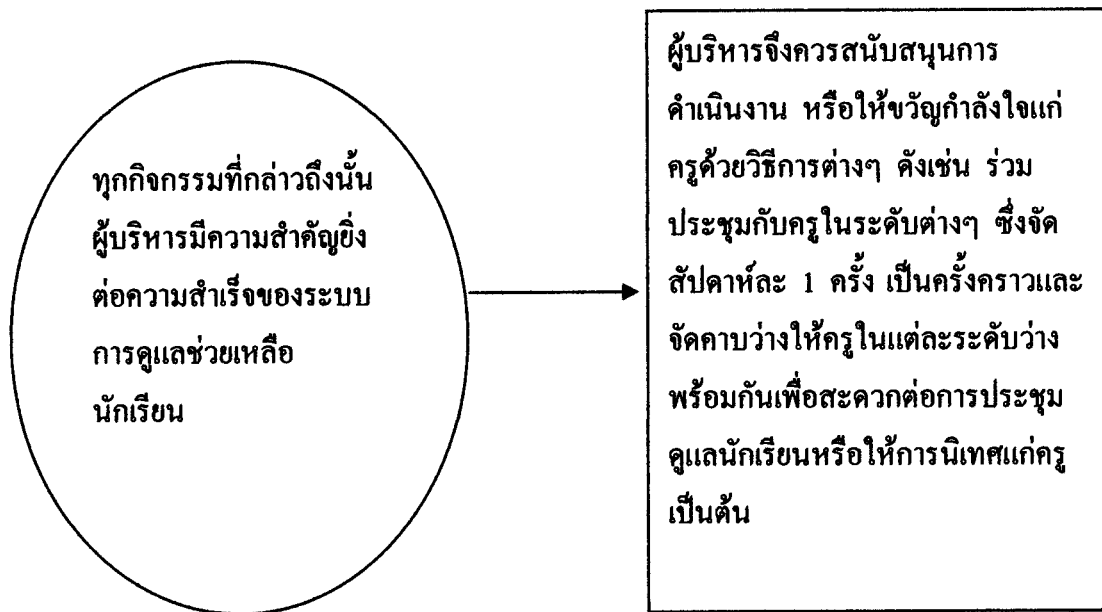
2. คณะกรรมการดำเนินงานแต่ละระดับจัดทำรายงานสรุปเป็นระดับ เสนอคณะกรรมการประสานงาน

3. คณะกรรมการประสานงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหัวหน้าระดับ และหลังจากการประเมินเพื่อทบทวนแต่ละระดับมาจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา เสนอคณะกรรมการอำนวยการ

4. คณะกรรมการอำนวยการดำเนินการดังนี้

* ประชุมพิจารณา รายงานคณะกรรมการประสานงานใน (ข้อ 3) เพื่อการปรับปรุง และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

* นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

2. กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 นโยบายเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 2) ได้นำเสนอนโยบายสู่การปฏิบัติของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไว้ว่า ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรฐานการ สนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา และการ คุ่มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีมาตรการดังนี้

1. สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ สังคม สิทธิเด็ก

ตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาเพศ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น

3. สร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้ สารสนเทศ และความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนา ส่งเสริมแก้ไข และส่งต่อ นักเรียนในทุกระดับ และทุกประเภท

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544 : 3) ได้ให้นโยบายเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กรมสามัญศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนทุกคนโดยมุ่งหวังว่านักเรียนจะเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี จึงได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น โดยมุ่งหวังว่าครูทุกคนให้ความสำคัญและช่วยเหลือนักเรียนได้ทุกด้าน ให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้ ซึ่งแสดงถึงการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน มีการประกันคุณภาพระบบให้ดำเนินงานสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา

นโยบายสู่การปฏิบัติ

สถานะวิกฤติ	นโยบาย สพฐ.	มาตรการสู่การปฏิบัติ
<ul style="list-style-type: none"> * ภัยสารเสพติด * ความล้มเหลวทางการเรียน อาชีพ * ภัยทางเพศ * ความรุนแรง การก่อกวนแก๊งค์รังแก * อุบัติภัย ฯลฯ 	<p>จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็กโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความเข้มแข็ง ให้โรงเรียนมีมาตรฐาน ในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. จัดกิจกรรม ส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน เช่น ปัญหาสารเสพติด ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น 3. สร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้สารสนเทศและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4. ประสาน การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนา ส่งเสริมแก้ไข และส่งต่อนักเรียน ในทุกระดับและทุกประเภท

2.2 กระบวนการตามระบบ PDCA

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอไว้ว่า (2547 : 5) แนวการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องยึดถือขั้นตอนของระบบคุณภาพในการดำเนินงานคือ

ขั้นการวางแผน (P-Plan) ต้องวิเคราะห์นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพปัญหา ศักยภาพของโรงเรียน และบริบทของชุมชน เพื่อนำไปกำหนดทิศทาง / กลยุทธ์ กำหนดมาตรฐาน และการจัดวางระบบและแผนการดำเนินงาน

ขั้นการดำเนินงาน (D-Do) มีการดำเนินงานตามระบบได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและการพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อ

ขั้นการตรวจสอบ (C-Check) จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (A-Act) จัดให้มีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาสรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งาน

สถาบันพัฒนาวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2545 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการคุณภาพ จำเป็นต้องยึดหลักขั้นตอนของระบบคุณภาพในการดำเนินงานทุกระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบหลักหรือระบบสนับสนุน ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหลักระบบหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงานให้เป็นกระบวนการ มาตรฐาน มีวิธีการดำเนินการมาตรฐาน เมื่อดำเนินการแล้วก็ต้องบันทึกให้เป็นบันทึกมาตรฐาน

ขั้นทำตามระบบ (Do) คือ การปฏิบัติตามกระบวนการ วิธีการและบันทึกมาตรฐานของทุกคนในองค์กร หรือที่รับผิดชอบในระบบย่อย ๆ นั้น อย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบันเสมอ

ขั้นประเมินระบบ (Check) เป็นการร่วมกัน และผลัดเปลี่ยนกันประเมินระหว่างบุคคลระหว่างทีมย่อยต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไข และพัฒนาระบบ ซึ่งอาจจะเป็นส่วนราชการ วิธีการหรือบันทึก ส่วนใดส่วนหนึ่งให้ดีขึ้นจนเป็นระบบคุณภาพที่ผุดงไว้แห่งตน เป็นวัฒนธรรมของการทำงานเชิงคุณภาพขององค์กรต่อไป

สรุปได้ว่าการดำเนินงานตามกระบวนการคุณภาพ โรงเรียนควรดำเนินการให้ครบกระบวนการ และสอดคล้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน (Plan) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียน กำหนดกลยุทธ์ กำหนดมาตรฐาน

กำหนดกระบวนการมาตรฐาน วิธีการมาตรฐาน บันทึกมาตรฐาน และจัดทำแผนปฏิบัติที่ชัดเจน สอดคล้องกับงาน

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do) มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนแล้วดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการ และให้บุคลากรปฏิบัติตามแผน และแนวกระบวนการมาตรฐาน วิธีการมาตรฐาน และบันทึกมาตรฐานต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน (Check) มีการติดตามประเมินผลเพื่อทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งร่วมกันผลิตเปลี่ยนแปลงกันประเมินทีมงานคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงการดำเนินการให้ได้มาตรฐาน (Act) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการมาตรฐานต่าง ๆ ในทุกส่วนของระบบ โดยมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาระบบต่อไป

2.3 กระบวนการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547) และกรมสามัญศึกษา (เดิม) กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ต่างก็ได้นำเสนอกระบวนการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใกล้เคียงกัน คือ ประกอบด้วย การดำเนินงาน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อทั้งภายในและภายนอก

2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1) ความสำคัญ นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตแตกต่างกัน จึงถูกหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลอย่างประจักษ์มิใช่ความรู้สึกหรือคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหา นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดน้อยที่สุด

2) ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 6 ด้านใหญ่ ๆ คือ

- (1) ด้านความสามารถ แยกเป็นการเรียน และด้านความสามารถอื่น ๆ
- (2) ด้านสุขภาพ แยกเป็นด้านร่างกาย และด้านจิตใจ
- (3) ด้านพฤติกรรม
- (4) ด้านครอบครัว แยกเป็นด้านเศรษฐกิจ การคุ้มครองนักเรียน และการเลี้ยงดู
- (5) ด้านสังคม แยกเป็นด้านสารสนเทศ และด้านความปลอดภัย
- (6) ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน เช่น ด้านเพศ

3) วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ สุขภาพ ครอบครัวและอื่น ๆ ที่สำคัญคือ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง ซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

(1) ระเบียบสะสม (ปพ.6/ปพ.8) ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือในรูปแบบเอกสาร เพื่อการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาของนักเรียนเป็นผู้กรองข้อมูลนำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้ รูปแบบ และรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกัน ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียนแต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับ และเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และมีผู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสม ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษาหรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อระเบียบ ไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป

(2) แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินพฤติกรรมไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือของการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพมากขึ้น

แบบประเมินพฤติกรรม เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้นโดยพัฒนาจาก The strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของ

กรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรหมพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยง และความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย

(3) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่มีข้อมูลของนักเรียนจากระเบียนสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการ และเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน การสังเกตพัฒนาการด้านสังคมนักเรียน เป็นต้น

2.3.2 การคัดกรองนักเรียน

1) ความสำคัญ การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งโรงเรียนต้องสนับสนุน และส่งเสริมต่อไป

(2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไข

(3) กลุ่มช่วยเหลือ คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริม การช่วยเหลือ และแก้ปัญหาตามแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการเพื่อส่งเสริมพัฒนา และหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง แก้ปัญหาได้ตรงจุด มีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพียงพอ ซึ่งถ้าหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะไม่ชัดเจนจะมีความล่าช้าในการช่วยเหลือ โดยเฉพาะกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียนควรเก็บเป็นความลับ เพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ และต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครอง จึงควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีปัญหาแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือการแสดงออกของพฤติกรรมเช่นใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา

2.3.3 การส่งเสริมนักเรียน

1) ความสำคัญการส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่ต้องช่วยเหลือให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

2) วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) และกิจกรรมอื่น ๆ

(1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม สภาพทั่วไปของการจัดกิจกรรมโฮมรูมของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามระยะเวลา คือ โฮมรูมสั้น และโฮมรูมยาว โฮมรูมสั้นใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที วัตถุประสงค์เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาเข้าไปพูดคุยในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ข่าวดาราทั่วไป การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และอื่นๆ ควรกระทำในช่วงเช้าหลังกิจกรรมหน้าเสาธง โฮมรูมยาวใช้เวลา 1 คาบเรียน โดยทางโรงเรียนจะจัดให้อยู่ในคาบเรียนใดก็ได้ หรือจัดพร้อมกันในแต่ละระดับชั้น และแม้จำเป็นจะต้องจัดพร้อมกันทั้งโรงเรียนก็ได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนและส่งเสริมนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น โดยที่ครูที่ปรึกษาแต่ละคนวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนแล้วนำมาจัดกิจกรรมโฮมรูม สภาพทั่วไปของการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียนต่างๆ ซึ่งไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีสาเหตุมาจากครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมตัวและไม่กำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมโฮมรูมคือ การจัดกิจกรรมทุกครั้ง ต้องบันทึกโฮมรูม และเมื่อทำกิจกรรมโฮมรูมเสร็จจะต้องมีการสรุปผลการโฮมรูมด้วย การจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้งต้องคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนควรเน้นให้นักเรียนเป็นผู้กระทำมากกว่าครูเป็นผู้สอน การจัดกิจกรรมโฮมรูมไม่จำเป็นจะจัดในห้องเรียนเสมอไป จัดที่ใดก็ได้ตามความเหมาะสม

(2) การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง (Classroom meeting) การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้านกับ โรงเรียน การประชุมผู้ปกครองจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียนมากขึ้น

ควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคละ 1 ครั้ง โดยใช้ประชุมเป็นการรายงานสิ่งต่างๆที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบ และอาจจัดกิจกรรมอื่นๆเสริมได้ด้วย โดยครูที่ปรึกษาต้องมีการเตรียมการที่ดี กำหนดวัตถุประสงค์ในการประชุมให้ชัดเจน ระวังคำพูดในการสื่อสารไม่ให้เกิดความรู้สึกทางลบ ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุม มีการสรุปผล และบันทึกหลักฐานการประชุมทุกครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการต่อไป

(3) กิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ตัวอย่าง ได้แก่ กิจกรรม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์หรืออื่นๆ ซึ่งกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์นั้นสามารถใช้ส่งเสริมนักเรียนได้เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้เพื่อให้นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมอันก่อให้เกิดความเสียสละ ความสามัคคีภายในกลุ่ม และยังจะช่วยให้นักเรียนได้ทำความรู้จักมีความเข้าใจ คู่กัน เห็นอกเห็นใจกัน สถานที่จัดกิจกรรมอาจจัดได้หลากหลายจะเป็นภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้

2.3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1) ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้เกี่ยวข้องควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความดูแล และเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด โดยหาวิธีการช่วยเหลือและป้องกันโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันช่วยเหลือจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา และผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการมี 3 ประการ คือ

(1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การให้คำปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพ คือ ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในด้านจิตวิทยาวัยรุ่น และความเข้าใจพื้นฐานของมนุษย์ทั้งกายและจิตใจ มีกระบวนการ และทักษะที่สำคัญๆในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นคือ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี การใช้คำถามที่เหมาะสม และการรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก

(2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน จะช่วยเสริมแรง การป้องกัน และแก้ไขปัญหาคือการให้คำปรึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากครูทุกคน และผู้ปกครอง กิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหานี้สามารถจัดได้หลายแนวทาง เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

กิจกรรมซ่อมเสริม และกิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมบางกิจกรรมครูที่ปรึกษาอาจดำเนินการด้วยตนเองได้ แต่กิจกรรมบางกิจกรรมจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการขอความคิดเห็น ขอคำแนะนำจากครูอื่น ๆ การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมควรคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของปัญหา บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน และสภาพของชั้นเรียน โรงเรียนและชุมชน

(3) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในการป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะหน้า และกิจกรรมการป้องกันระยะยาว เป็นกิจกรรมที่ต้องจัดให้เหมาะสมกับเหตุการณ์เฉพาะหน้า เช่น เมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจระหว่างเด็กด้วยกันอย่างไม่เหมาะสมก็จะต้องหาทางแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยใช้วิธีการทางบวกอย่างนุ่มนวล ให้นักเรียนได้ใกล้ชิดครูมากที่สุดเพื่อที่ครูจะได้คอยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กที่ถูกใช้อำนาจ ให้พูดคุยกับเด็กอย่างนุ่มนวล ทำให้เด็กรู้สึกมั่นคงปลอดภัย จากนั้นจึงดำเนินการแก้ปัญหาระยะยาวด้วยการหาข้อเท็จจริงว่า มีสาเหตุมาจากสิ่งใดที่ทำให้เด็กใช้อำนาจอย่างไม่เหมาะสม และหาทางแก้ปัญหาระยะยาวต่อไป

2) ข้อพึงตระหนักในการแก้ไขปัญหานักเรียน ก็จะต้องรักษาข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้เป็นความลับ ยกเว้นกรณีจำเป็นต้องขอความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ – สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยก็ควรอยู่ในลักษณะการให้เกียรติ ควรเก็บบันทึกข้อมูลไว้ในที่เหมาะสม และสะดวกแก่การเรียกใช้ อาจรายงานข้อมูลเพียงเฉพาะในส่วนที่สามารถเปิดเผยได้ อีกทั้งการแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นควรพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้เหมาะสมเพราะอาจมิได้มีสาเหตุเดียว หรือปัญหาที่เหมือนกันอาจมิได้มีสาเหตุแบบเดียวกัน การให้หารช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนจึงไม่มีสูตรสำเร็จ ครูจะต้องหาวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

2.3.5 การส่งต่อนักเรียน

1) ความสำคัญ ในการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจมีบางกรณีที่มีปัญหามีความยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ หรือแก้ไขช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง และรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องคนใดคนหนึ่ง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

(1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา ไปยังครูที่สามารถให้การแก้ไขช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับ

จิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง ซึ่งการรับต่อต้องมีการแก้ไข ช่วยเหลือ
 อย่างเป็นระบบ และประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่ให้การช่วยเหลือก็ต้องมีความเชี่ยวชาญ
 เฉพาะทางตามสมควร เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูอนามัย ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง
 เป็นต้น แต่หากยังมีความยากในการแก้ไขก็ต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกต่อไป

(2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ ไปยัง
 ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กตามหน่วยงานต่าง ๆ นักจิตวิทยา
 จิตแพทย์ เป็นต้น

2) แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อ โดยครูที่ปรึกษา การส่งต่อนักเรียนเพื่อให้การ
 ช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ได้ดังนี้ หากนักเรียนมี
 พฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ
 นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็
 ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น หรือ ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับ
 ความรู้สึก ความซับซ้อน ของสภาพจิตที่จำเป็นการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และได้รับการบำบัดทาง
 จิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

3) แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือ
 นักเรียนต่อไป เพื่อให้ครูเหล่านั้น ได้ทราบล่วงหน้าก่อน ควรสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่
 เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือที่ผ่านมาให้ผู้รับการช่วยเหลือทราบ โดยมีแบบบันทึก การส่งต่อหรือ
 แบบประสานงานขอความช่วยเหลือที่ชัดเจน ครูที่ปรึกษาควรอธิบายนักเรียนให้เข้าใจถึงความ
 จำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อ
 การส่งต่อ และยินดีไปพบครูที่ช่วยเหลือตามที่ครูที่ปรึกษาพิจารณา และครูที่ปรึกษาควรนัดหมายวัน
 เวลาสถานที่ที่เหมาะสม และติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.4 เกณฑ์คุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.1 เกณฑ์คุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำคู่มือเพื่อประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 และสถานศึกษาที่ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น เพื่อเป็นการสร้างขวัญ และ
 กำลังใจ สร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานและสถานศึกษามีความมุ่งมั่นพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 อย่างต่อเนื่อง และจริงจัง ซึ่งในส่วนของสถานศึกษา ได้กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ได้แก่
 คุณภาพนักเรียน กระบวนการดำเนินงานและบุคลากรรวม 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน

1.1 นักเรียนรู้จักและฟังตนเองได้

1.2 นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี

1.3 นักเรียนมีทักษะชีวิต สามารถหลีกเลี่ยงและป้องกันอันตราย และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

1.4 นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม

ด้านที่ 2 กระบวนการดำเนินงาน

2.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงานระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

2.2 มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

ด้านที่ 3 บุคลากร

3.1 ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2 ครูมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.3 ผู้ปกครอง ชุมชน ให้การสนับสนุนร่วมมือกับโรงเรียน

โดยมีน้ำหนักระยะเน้นแต่ละสัดส่วนมี ดังนี้ ด้านคุณภาพนักเรียน : ด้านกระบวนการ

ดำเนินงาน : ด้านบุคลากรในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาเท่ากับ 3 : 4 : 3 และในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา เท่ากับ 4 : 3 : 3 โดยในแต่ละรายการประเมินในแต่ละด้านมีคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

2.4.2 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2544 : 21- 34) ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้ มาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน 11 มาตรฐาน ได้แก่

ด้านผลผลิต (Output)

1) สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ

2) มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

3) มีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

ด้านกระบวนการ (Process)

1) มีการบริหาร และการจัดการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

2) มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจมีเจตคติที่ดี และมีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 3) ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
- 4) มีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านปัจจัย (Input)

- 1) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงาน และการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในบทบาทหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน
- 4) มีข้อมูล เอกสาร และเครื่องมือต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีสถานที่จัดเก็บ

2.4.3 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา รวม 27 มาตรฐาน มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ (กลุ่มส่งเสริมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 ม.ป.ป. : 9-10)

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย
- มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี
- มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
- มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษ และสิ่งมอมเมา
- มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา
- มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา
- มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
- มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม และการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- มาตรฐานที่ 21 ครูมีวิญญูณความเป็นครู มีคุณธรรมและจริยธรรม

มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คติวิเคราะห์ และ
สร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
มาตรฐานที่ 27 ชุมชน และผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัด และ
พัฒนาการศึกษา

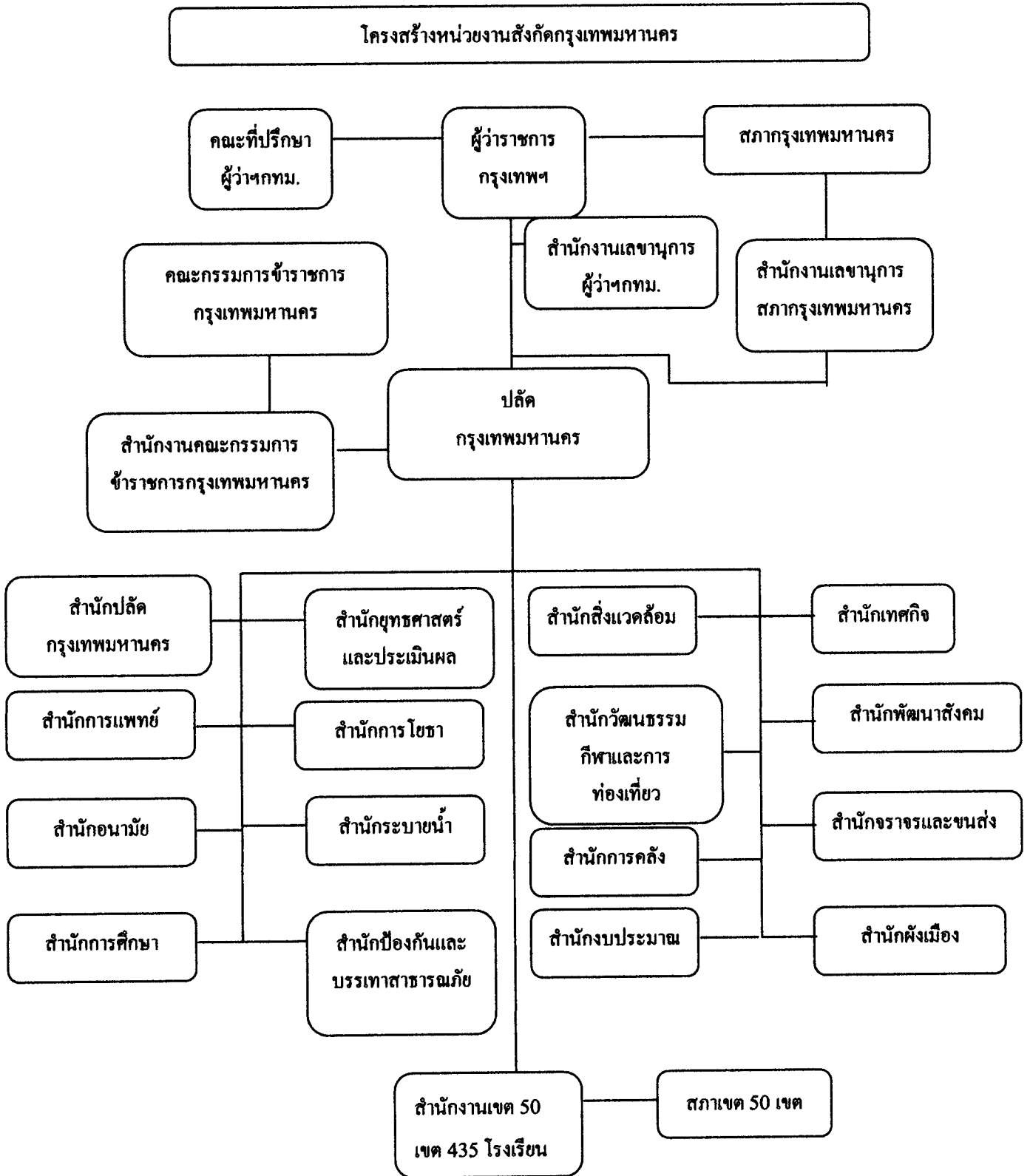
2.5 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544 : 4) กลุ่มส่งเสริมการศึกษา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 (ม.ป.ป. : 3-4) กาญจนกมล สุวิทย์รัตน์ (ม.ป.ป. : 7) ได้นำเสนอ
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้คล้ายกัน
สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความ
เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคน และผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะกรรมการทุกคณะ ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและมี
การประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น เป็นบุคคลหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความ
ความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาครู
ประจำชั้นและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะ
เรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควร
ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

3. โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร

โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานครแบ่งการบริหาร ดังนี้

สำนักงานการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

1. **สำนักงานเลขานุการ** มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านสารบรรณ และธุรการทั่วไปของสำนักงานช่วยอำนวยการ และเลขานุการการประชุมสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร การดำเนินการด้านคณะกรรมการคณาจารย์กรุงเทพมหานคร ในสำนักงานการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2. **กองการเจ้าหน้าที่** มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านบรรจุ แต่งตั้งผู้สอบแข่งขันได้ การโอน ย้าย การขอกลับบรรจุ การเลื่อนตำแหน่งและระดับเงินเดือน การวางแผนกำลังคน การปรับปรุงส่วนราชการ การจัดทำแผนอัตรากำลัง การกำหนดกรอบอัตรากำลังข้าราชการครูกรุงเทพฯ สายงานนิเทศการศึกษา และสายงานการสอนให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น การประเมินบุคคล และผลงานทางวิชาการ ของข้าราชการกรุงเทพฯ สามัญ การดำเนินการทางวินัย การจัดทำงบประมาณเงินอุดหนุนการศึกษาของรัฐบาล และงบประมาณกรุงเทพมหานคร การจัดบัญชีถือจ่ายอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง การดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขันครู และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

3. **กองคลัง** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการคลัง ตรวจสอบฎีกาทุกหมวดรายจ่ายของเงินอุดหนุนรัฐบาล เงินกรุงเทพมหานคร เงินงบประมาณของ โรงเรียน และสำนักงานการศึกษา ควบคุมการเบิกจ่ายเงินประเภทต่างๆ ด้านงบประมาณของ กทม. การดำเนินงานด้านบำเหน็จข้าราชการครู กทม. ข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานการศึกษา ร่างคำขอของงบประมาณรายปีประสานงานด้านเงินอุดหนุนรัฐบาลและกรมบัญชีกลาง รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดทำพัสดุ วัสดุ ครุภัณฑ์ ต่างๆ ให้โรงเรียนในสังกัดของ กทม. และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4. **หน่วยศึกษานิเทศก์** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการด้านวางแผนและพัฒนาการจัดระบบการนิเทศ รวมทั้งเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ ตลอดจนปฏิบัติงานสนองตอบนโยบายด้านการศึกษาของ กทม. และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

5. **กองโรงเรียน** มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ดูแลประสานนโยบายส่งเสริม พัฒนา และเผยแพร่ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาพิเศษ การจัดสรรงบประมาณ และวัสดุ เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในสังกัดของ กทม. การจัดตั้งบริการดูแลบำรุงรักษา จัดทำประวัติ ตรวจสอบ และเลิกล้มโรงเรียน เพื่อ

สร้างหรือขยายโรงเรียน ในสังกัด กทม. งานด้านลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

6. กองวิชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านนโยบาย และแผนพัฒนาทางการศึกษา ระบบโครงสร้างการบริหารการศึกษา กฎหมายการศึกษา สารสนเทศทางการศึกษา การพัฒนาทางหลักสูตร การสนับสนุนการเรียนการสอนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมมาตรฐานทางการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเขต มีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการสามัญ ข้าราชการครู และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขต เป็นหน่วยงานที่นำนโยบายของกรุงเทพมหานคร มาปฏิบัติให้เกิดผลโดยตรงต่อประชาชน ประกอบด้วย 11 ฝ่าย แต่ละฝ่ายมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ฝ่ายปกครอง มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณรับเรื่องภายในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน รวมถึงการประสานงานด้านการศึกษาระหว่างสำนักงานการศึกษาและโรงเรียน จากโรงเรียนเพื่อส่งผ่านฝ่ายการศึกษา ต่อไปยังสำนักงานการศึกษา
2. ฝ่ายทะเบียน มีหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลด้านทะเบียนราษฎร
3. ฝ่ายโยธา มีหน้าที่ดูแล ด้านการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง และประมาณการประกอบการจัดทำงบประมาณประจำปี
4. ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ มีหน้าที่ตรวจสอบสุขภาพในโรงเรียน และความปลอดภัยบริเวณโรงเรียน
5. ฝ่ายรายได้ มีหน้าที่ส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่โรงเรียนได้รับจากผู้ค้าภายในโรงเรียน
6. ฝ่ายรักษาความปลอดภัย และสวนสาธารณะ มีหน้าที่จัดเก็บมูลฝอย และขนถ่ายสิ่งปฏิกูลในโรงเรียน
7. ฝ่ายการคลัง มีหน้าที่ตรวจสอบการจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินงบประมาณทางราชการ
8. ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ร่วมกันสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
9. ฝ่ายเทศกิจ มีหน้าที่บริการโรงเรียนด้านการจราจร อำนวยความสะดวก ดูแลความเป็นเรียบร้อย และความปลอดภัยบริเวณโรงเรียน
10. ฝ่ายการศึกษา มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานเชิงนโยบาย โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประสาน ตรวจสอบ กลั่นกรองงานด้านการบริหารงานบุคคล และสวัสดิการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วางแผนการรับนักเรียน ตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อเด็กอายุถึงเกณฑ์อายุภาคบังคับ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ดำเนินงานศูนย์

วิชาการ ดำเนินงานด้านการเงิน งบประมาณ และหน้าที่อื่นๆตามที่ผู้อำนวยการเขต มอบหมาย

11. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขต และจะอยู่ภายใต้ นโยบาย และการกำกับดูแลของสำนักงานการศึกษา ในการบริหารจัดการระดับ โรงเรียนกรุงเทพมหานคร ได้ริเริ่มดำเนินการให้โรงเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเองมีความคล่องตัวในการบริหารและจัดการศึกษาได้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

1. กำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปี
2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. บริหารงานตามที่ได้รับมอบหมายด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป
5. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. จัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา
7. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จันทนา บุญรุ่ง (2548 : บทคัดย่อ) การศึกษาบทบาทและการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่องมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่องมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3) ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน (4) ครูที่ปรึกษาที่วุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน (5) ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมและพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ถนอมทรัพย์ นูนน้อย (2547 : บทคัดย่อ) กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน เขตการศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับคุณภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมและทุกองค์ประกอบมีคุณภาพปานกลาง เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีระดับคุณภาพดี โรงเรียนขนาดกลางมีระดับคุณภาพปานกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับคุณภาพน้อย (2) ระดับคุณภาพกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทุกขนาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ไม่แตกต่างกันในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (3) ปัญหาที่สำคัญได้แก่ โรงเรียนไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบมีน้อยและไม่ค่อยมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะที่สำคัญได้แก่ ควรให้มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง แต่งตั้งบุคลากรมาเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้มีการกิจเฉพาะในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและควรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง

วิชิต รุ่งศรีทอง (2545 : บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า (1) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 6 ด้าน โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารจัดการและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งต่อ (2) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีปัญหายู่งยากอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การส่งต่อ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งเสริมนักเรียน (3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม

สถานภาพของบุคลากร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อ โดยผู้บริหารงานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานทุกด้าน (4) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม สถานภาพของบุคลากร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน (5) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏดังนี้ (5.1) ด้านการบริหารจัดการ บุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก (5.2) ด้านการส่งเสริมนักเรียน บุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็ก (5.3) ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา บุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็ก (6) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

วิมาลา ทองหนู (2547 : บทคัดย่อ) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสามัคคีศึกษา จังหวัดตรัง ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาทั้งด้านปัจจัยและด้านกระบวนการ โดยภาพรวมรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการส่งต่อนักเรียนที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา มีการดำเนินในระดับน้อย (2) ปัญหาด้านปัจจัย ได้แก่ การขาดแคลนสื่อ/เครื่องมือในการดำเนินงาน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการดำเนินงานที่ชัดเจน การติดต่อสื่อสารกับ ผู้ปกครองและชุมชนไม่สะดวก ปัญหาด้านกระบวนการ ได้แก่ การส่งต่อนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับสภาพของนักเรียน และโรงเรียนขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ปฏิบัติอย่างจริงจัง ครูที่ปรึกษาจึงเสนอแนะให้มีการพัฒนา

ดังกล่าวให้ได้มาตรฐาน มีการดำเนินการอย่างจริงจังและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ทั้งนี้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหลักระบบหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้ทุกโรงเรียนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
และประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ตามหัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้การวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 324 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร
ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 180 คน จากการเปิดตารางเคร็จซี่และมอร์แกน (Krejcie and
Morgan อ้างในพ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ 2545 : 103) และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน โดยการ
สุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสำนักงานเขตจตุจักร สังกัดกรุงเทพมหานคร
โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ
วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน จำนวน 47 ข้อ

แบบสอบถามส่วนนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) ดังนี้

- ระดับที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
ให้คะแนน 5 คะแนน
- ระดับที่ 2 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
ให้คะแนน 4 คะแนน
- ระดับที่ 3 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ให้คะแนน 3 คะแนน
- ระดับที่ 4 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
ให้คะแนน 2 คะแนน
- ระดับที่ 5 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ให้คะแนน 1 คะแนน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ
ขอข่ายการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
- สร้างข้อกระทงคำถามของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด จำนวน 47 ข้อ
- นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์
ความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไข
- นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity)
ของเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ปรากฏว่า
ข้อคำถามทุกข้อมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
- นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ในสำนักงานเขตจตุจักร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ใน
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552
- หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรแอลฟาของครอนบาค
(Cronbach Alpha Coefficient, 1970) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 และ
ค่าความเที่ยงเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเท่ากับ .93 2) ด้านการคัดกรอง
นักเรียนเท่ากับ .91 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนเท่ากับ .87 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการเรียนเท่ากับ .89 5) ด้านการส่งต่อเท่ากับ .90

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1/2552

3.1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้แจกและนัดวันเพื่อรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยละเอียดทุกฉบับ

3.4 ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากแบบสอบถามดังนี้

4.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 ระดับน้อยที่สุด

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบสมมุติฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe ' s Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานปรากฏรายละเอียด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตารางตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1ชาย	17	9.40
1.2 หญิง	163	90.60
รวม	180	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
2.1 20-30 ปี	38	21.10
2.2 31-40 ปี	45	25.10
2.3 41 ปีขึ้นไป	97	53.90
รวม	180	100.00
3.วุฒิการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	2.80
3.2 ปริญญาตรี	146	81.10
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	29	16.10
รวม	180	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
4.1 1-10 ปี	86	47.80
4.2 11 ปีขึ้นไป	94	52.20
รวม	180	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 163 คน คิดเป็นร้อยละ 90.60 มีอายุ 41 ปีขึ้นไปจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 81.10 มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 52.20

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552

ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4.7

2.1 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552 ในภาพรวม (n=180)

ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.10	0.52	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน	4.01	0.52	มาก
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.06	0.49	มาก
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	4.15	0.52	มาก
5. การส่งต่อ	3.88	0.65	มาก
เฉลี่ยรวม	4.04	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2.2 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านจำแนกเป็นรายชื่อ สรุปดังตารางที่ 4.3 - 4.7

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนมีนโยบาย/แผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.07	0.63	มาก
2. โรงเรียนมีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.93	0.71	มาก
3. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.07	0.75	มาก
4. โรงเรียนมีการวางแผนระบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.04	0.74	มาก
5. โรงเรียนมีปฏิทินปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.78	0.78	มาก
6. ครูประจำชั้นมีความรู้ ความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.16	0.64	มาก
7. ครูประจำชั้นมีการศึกษา รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.41	0.55	มาก
8. ครูประจำชั้นมีการบันทึกข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนอย่างเป็นระบบ	4.31	0.61	มาก
9. ครูประจำชั้นมีการรายงานข้อมูลนักเรียนในระดับสายชั้น	4.09	0.68	มาก
10. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา	4.11	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	4.10	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าครูมีความคิดเห็นด้านการรู้จักนักเรียนเป็น

รายบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากสูงสุด และ โรงเรียนมีปฏิทินปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนมีเกณฑ์มาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียน	3.97	0.71	มาก
2. ครูประจำชั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเบื้องต้นเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	4.01	0.66	มาก
3. ครูประจำชั้นมีการคัดกรองนักเรียน	4.12	0.64	มาก
4. ครูประจำชั้นมีการคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.11	0.66	มาก
5. ครูประจำชั้นมีการคัดกรองนักเรียนตามสภาพปัญหา	4.17	0.59	มาก
6. ครูประจำชั้นมีวิธีการคัดกรองนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.01	0.63	มาก
7. ครูประจำชั้นมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน	3.53	0.97	มาก
8. ครูประจำชั้นเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ	4.04	0.61	มาก
9. ครูประจำชั้นมีการประสานกับผู้ปกครองเพื่อหาทางช่วยเหลือนักเรียน	4.19	0.69	มาก
10. ครูประจำชั้นนำผลการคัดกรองนักเรียนไปแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว	3.98	0.65	มาก
เฉลี่ยรวม	4.01	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความคิดเห็นด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูมีความคิดเห็นว่าการคัดกรองนักเรียนตามสภาพปัญหาช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุดและครูมีความคิดเห็นว่าการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูประจำชั้นดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วย การประชุมผู้ปกครองระดับชั้นเรียน	3.97	0.74	มาก
2. ครูประจำชั้นดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วย กิจกรรมโฮมรูม/แนะแนว	4.28	0.59	มาก
3. ครูประจำชั้นมีวิธีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วย กิจกรรมที่หลากหลาย	4.09	0.63	มาก
4. ครูประจำชั้นมีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตาม กลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ	4.03	0.63	มาก
5. โรงเรียนมีวิธีการ/เครื่องมือเพื่อส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนอย่างมีคุณภาพ	3.83	0.72	มาก
6. ครูประจำชั้นมีการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียน ทุกคนอย่างเต็มตามศักยภาพ	4.13	0.62	มาก
7. ครูประจำชั้นมีการบันทึกโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ	3.87	0.77	มาก
8. ครูมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครองเพื่อพบปะกัน ระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง	3.83	0.76	มาก
9. ครูประจำชั้นมีความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียน ในชั้นเรียนทุกคน	4.46	0.58	มาก
10. ครูประจำชั้นมีการประเมินผลการส่งเสริมและ พัฒนานักเรียนอย่างเป็นระยะ	4.13	0.68	มาก
เฉลี่ยรวม	4.06	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความคิดเห็นด้านด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูมีความคิดเห็นว่าครูประจำชั้นมีความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียนในชั้นเรียนทุกคนมากที่สุดและครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีวิธีการ/เครื่องมือเพื่อส่งเสริมและนักเรียนอย่างมีคุณภาพและครูมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครองเพื่อพบปะกันระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครองน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูประจำชั้นมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	4.36	0.63	มาก
2. ครูประจำชั้นมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิด	4.30	0.63	มาก
3. ครูประจำชั้นมีความรู้พื้นฐานในด้านจิตวิทยาเด็ก	4.06	0.69	มาก
4. โรงเรียนมีวิธีการ/เครื่องมือในการแก้ปัญหานักเรียนอย่างมีคุณภาพ	3.74	0.76	มาก
5. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.76	มาก
6. ครูประจำชั้นมีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	4.06	0.65	มาก
7. ครูประจำชั้นมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครอง	4.30	0.58	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. ครูประจำชั้นมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	4.36	0.63	มาก
9. ครูประจำชั้นมีความตระหนักในหน้าที่และให้กำลังใจนักเรียน	4.43	0.58	มาก
10. ครูประจำชั้นมีการประเมินผลการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.16	0.67	มาก
เฉลี่ยรวม	4.15	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความคิดเห็นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูมีความคิดเห็นว่าครูประจำชั้นมีความตระหนักในหน้าที่และให้กำลังใจนักเรียนมากที่สุด และครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีวิธีการ/เครื่องมือในการแก้ปัญหานักเรียนอย่างมีคุณภาพน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร
ด้านการส่งต่อ

การส่งต่อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนมีเกณฑ์หรือแนวทางการพิจารณาการส่งต่อนักเรียนที่มีมาตรฐาน	3.86	0.75	มาก
2. โรงเรียนมีการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	0.79	มาก
3. ครูประจำชั้นมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	4.16	0.65	มาก
4. โรงเรียนการบันทึกการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก	3.74	0.83	มาก
5. ครูประจำชั้นมีการประสานงานกับครูหรือเครือข่ายสหวิชาชีพที่ร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทราบข้อมูลก่อนล่วงหน้า	3.76	0.81	มาก
6. ครูประจำชั้นมีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.83	0.76	มาก
7. ครูประจำชั้นมีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบข้อมูลเป็นระยะ	3.86	0.75	มาก
เฉลี่ยรวม	3.88	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งต่ออยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความคิดเห็นด้านการส่งต่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูมีความคิดเห็นว่าครูประจำชั้นมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและครูมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนการบันทึกการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ชาย (n=17)		หญิง (n=163)		p	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t-value	(2-tailed)
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.34	0.43	4.07	0.52	2.006	.046*
2.การคัดกรองนักเรียน	4.25	0.43	3.99	0.51	2.064	.040*
3.การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน	4.16	0.51	4.05	0.49	.846	.399
4.การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.24	0.46	4.14	0.52	.780	.437
5.การส่งต่อ	4.05	0.66	3.86	0.65	1.160	.248
เฉลี่ยรวม	4.21	0.46	4.02	0.49	1.501	.135

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.8 โดยภาพรวมพบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ดังตารางที่ 4.9 - 4.13

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนิน	20-30 ปี	อายุ31-40ปี	อายุ41ปีขึ้นไป	รวม
ในสถานศึกษาจนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$ S.D. รวม	$\bar{X}$ S.D. รวม	$\bar{X}$ S.D. รวม	$\bar{X}$ S.D. รวม
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.89 0.58 มาก	4.15 0.46 มาก	4.16 0.50 มาก	4.10 0.52 มาก
2.การคัดกรองนักเรียน	3.86 0.51 มาก	4.00 0.49 มาก	4.08 0.51 มาก	4.01 0.51 มาก
3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.90 0.54 มาก	4.13 0.42 มาก	4.10 0.50 มาก	4.06 0.49 มาก
4.การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.91 0.55 มาก	4.23 0.41 มาก	4.21 0.53 มาก	4.15 0.52 มาก
5.การส่งต่อ	3.64 0.69 มาก	3.92 0.58 มาก	3.95 0.66 มาก	3.88 0.65 มาก
รวมทุกด้าน	3.84 0.53 มาก	4.08 0.41 มาก	4.10 0.49 มาก	4.04 0.49 มาก

จากตารางที่ 4.9 โดยภาพรวมครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป รองลงมาคือครูที่มีอายุ 31-40 ปี และครูที่มีอายุ 20-30 ปี

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ประเด็นพิจารณา	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	MS	F	Sig	
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.135	1.068	4.108	.018*
	ภายในกลุ่ม	177	45.994	.260		
	รวม	179	48.129			
2. การคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.239	.619	2.396	.094
	ภายในกลุ่ม	177	45.719	.258		
	รวม	179	46.958			
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.343	.671	2.801	.063
	ภายในกลุ่ม	177	42.421	.240		
	รวม	179	43.763			
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.786	1.393	5.440	.005*
	ภายในกลุ่ม	177	45.323	.256		
	รวม	179	48.109			
5. การส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.800	1.400	3.355	.037*
	ภายในกลุ่ม	177	73.855	.417		
	รวม	179	76.654			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.943	.972	4.199	.017*
	ภายในกลุ่ม	177	40.961	.231		
	รวม	179	42.904			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวมครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยใช้สถิติทำการทดสอบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ผลปรากฏดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ประเด็นพิจารณา	อายุ	อายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41 ปีขึ้นไป			
		$\bar{x}$	3.89	4.15	4.16
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	อายุ 20-30 ปี	3.89	....	.26	.27
	อายุ 31-40 ปี	4.15		....	.01
	อายุ 41 ปีขึ้นไป	4.16			....
		$\bar{x}$	3.91	4.23	4.21
2.ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	อายุ 20-30 ปี	3.91	....	.32*	.30*
	อายุ 31-40 ปี	4.23		....	.02
	อายุ 41 ปีขึ้นไป	4.21			....
		$\bar{x}$	3.64	3.92	3.95
3.ด้านการส่งต่อ	อายุ 20-30 ปี	3.64	....	.29	.31*
	อายุ 31-40 ปี	3.92		....	.03
	อายุ 41 ปีขึ้นไป	3.95			....

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.11 พบว่าครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่าครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าพบว่าครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่าพบว่าครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		รวม					
	$\bar{X}$	S.D.	รวม	$\bar{X}$	S.D.	รวม	$\bar{X}$	S.D.	รวม			
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.22	0.44	มาก	4.08	0.54	มาก	4.17	0.42	มาก	4.10	0.52	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน	4.00	0.62	มาก	3.98	0.51	มาก	4.15	0.48	มาก	4.01	0.51	มาก
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.08	0.53	มาก	4.04	0.49	มาก	4.16	0.52	มาก	4.06	0.49	มาก
4. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	4.26	0.43	มาก	4.13	0.52	มาก	4.20	0.55	มาก	4.15	0.52	มาก
5. การส่งต่อ	4.31	0.41	มาก	3.85	0.67	มาก	3.95	0.57	มาก	3.88	0.65	มาก
รวมทุกด้าน	4.17	0.46	มาก	4.02	0.50	มาก	4.13	0.46	มาก	4.04	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.12 โดยภาพรวมครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามวุฒิการศึกษา พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ประเด็นพิจารณา	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	SS	MS	F	Sig
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	.293	.146	.542	.583
	ภายในกลุ่ม	177	47.836	.270		
	รวม	179	48.129			
2. การคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.652	.326	1.245	.290
	ภายในกลุ่ม	177	46.309	.262		
	รวม	179	46.958			
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.352	.176	.717	.490
	ภายในกลุ่ม	177	43.411	.245		
	รวม	179	43.763			
4. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.159	.079	.293	.746
	ภายในกลุ่ม	177	47.950	.271		
	รวม	179	48.109			
5. การส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.230	.615	1.443	.239
	ภายในกลุ่ม	177	75.424	.426		
	รวม	179	76.654			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	.378	.189	.786	.457
	ภายในกลุ่ม	177	42.526	.240		
	รวม	179	42.904			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.13 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความ
 คิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร
โดยรวมและรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ความคิดเห็นของครูต่อการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียนในสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน	1-10 ปี		11 ปีขึ้นไป		p	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การรู้จักนักเรียนเป็นราย บุคคล	4.05	0.54	4.14	0.50	-1.286	.200
2. การคัดกรองนักเรียน	3.96	0.52	4.06	0.50	-1.242	.216
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.03	0.49	4.09	0.50	-.739	.416
4. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	4.12	0.52	4.18	0.52	-.779	.437
5. การส่งต่อ	3.84	0.64	3.91	0.67	-.650	.516
เฉลี่ยรวม	4.00	0.50	4.07	0.48	-1.020	.309

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.14 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูมีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี และ
ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552 ซึ่งทำหน้าที่ครูประจำชั้น จำนวน 324 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย และกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางสำเร็จรูปคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครื่อซีและมอร์แกน จำนวน 180 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .97

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 9 – 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 180 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากแบบสอบถามดังนี้

- 1) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage)
- 2) การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบสมมุติฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe ' s Method)

1.3 ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดของการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1.3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดเป็นเพศหญิง 163 คน คิดเป็นร้อยละ 90.60 และเป็นเพศชาย 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 รองลงมาอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 45คน คิดเป็นร้อยละ 25.00และมีอายุ 20-30 ปี น้อยที่สุดจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 146 คนคิดเป็นร้อยละ 81.10 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 16.10 และต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 2.80 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไปจำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 52.20และมีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปีจำนวน 86 คนคิดเป็นร้อยละ 47.80

1.3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.3.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานครในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ พบว่าโดยภาพรวมครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 31-40 ปีมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานครในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ครูที่มีอายุ 20-30 ปีและครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานครด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ครูที่มีอายุ 31-40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

1.3.5 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

1.3.6 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูมีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

2.อภิปรายผล

2.1 ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ดำเนินตามนโยบายให้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 และมีการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุม ในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมพบว่าครูที่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีนโยบายให้ครูประจำชั้นบันทึกข้อมูลพื้นฐานนักเรียนในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทมา บุญรุ่ง (2548 : บทคัดย่อ) การศึกษาบทบาทและการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า พบว่าผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมาก จากเหตุผลเหล่านี้ ครูจึงมีความคิดเห็นต่อด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก

2.1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านคัดกรองอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีเกณฑ์มาตรฐานหรือแนวทางคัดกรองครูมีความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการคัดกรอง ตลอดจนการมีวิธีคัดกรองและจัดบันทึกอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 ได้นำเสนอไว้เพื่อส่งเสริมพัฒนาและหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง แก้ปัญหาได้ตรงจุด มีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

2.1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีวิธีการ/เครื่องมือเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างมีคุณภาพ ครูประจำชั้นมีการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้นำเสนอไว้เช่นกัน

2.1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยภาพรวมพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนและครูมีวิธีการ/เครื่องมือ ตลอดจนการมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนสร้างภูมิคุ้มกันทั้งทางตรงและทางอ้อมสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชิต รุ่งศรีทอง (2545:บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่าสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายอยู่ในระดับมาก และด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับต่ำสุด จากเหตุผลเหล่านี้ครูจึงมีความคิดเห็นด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.1.5 ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 ที่ได้นำเสนอไว้ เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เกยตื้นหรือปล่อยปละละเลยเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องคนใดคนหนึ่ง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขและช่วยเหลือ

2.2 ผลการเปรียบเทียบ

2.2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 4.1 เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเพราะเพศมีผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ พบว่าโดยภาพรวมครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนและด้านการส่งต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 4.2 อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเพราะบุคคลที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เนื่องจากได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

2.2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 4.3 วุฒิกการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่จะช่วยกันส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อเมื่อพบปัญหา

2.2.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูมีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 4.4 ประสบการณ์ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาจากผลการวิจัย โดยเลือกประเด็นที่สำคัญที่มีความเกี่ยวข้อง และน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมซึ่งโรงเรียนต่างๆ สามารถนำไปปรับพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะโดยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะต่อฝ่ายบริหารควรรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้กำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรมีการจัดตั้งโครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นทางการและมีแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนกำหนดคปฏิบัติที่ปฏิบัติงานที่เด่นชัด เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ครอบคลุมทุกกิจกรรมสอดคล้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเกิดประสิทธิผลต่อไป

3.1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรตั้งเกณฑ์มาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร โรงเรียนควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูประจำชั้นมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน ให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมที่สำคัญมากอีกอย่างหนึ่งคือ การนำผลการคัดกรองนักเรียน ไปแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านการส่งต่อนักเรียนควรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นรวดเร็ว ทันเหตุการณ์อันจะส่งผลดีต่อนักเรียนต่อไป

3.1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน โรงเรียนควรมีวิธีการ/เครื่องมือที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนอย่างมีคุณภาพ กิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งคือการ โฮมรูม โดยมีการบันทึกโฮมรูมเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่จัดควรส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนควรรหลากหลายครอบคลุมและตรงกับความสนใจของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้โรงเรียนควรมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครองเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนตลอดจนการแก้ปัญหาร่วมกัน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบผลสำเร็จนั้นผู้ปกครองจะต้องให้ความร่วมมือกับ โรงเรียนเป็นอย่างดี

3.1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนควรมีวิธีการ/เครื่องมือในการแก้ปัญหานักเรียนอย่างมีคุณภาพ การจัดกิจกรรมควรรหลากหลาย ครูประจำชั้นมีความรู้พื้นฐานจิตวิทยาเด็กตลอดจนการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิผลต่อไป

3.1.5 ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรมีการบันทึกการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก ครูประจำชั้นควรมีประสานงานกับครูหรือเครือข่ายสหวิชาชีพที่ร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในการส่งต่อครูประจำชั้นควรส่งข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบล่วงหน้า เพื่อส่งผลให้การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียนมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า โรงเรียนต่างๆมีสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากในทุกด้าน เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจึงควรที่จะให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

3.2.1 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูประจำชั้นทำการวิจัยเชิงคุณภาพในชั้นเรียนเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูประจำชั้นทำการวิจัยเชิงพัฒนาเพื่อกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตจตุจักรได้มีการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับครู. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรมสุขภาพจิตและศูนย์สุขวิทยาจิต. (2541). คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : ชูวีเนียร์ (ไทยแลนด์).
- กรมสุขภาพจิตและสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 – ช่วงชั้นที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- โกสุมภ์ กระจ่างสี. (2551). รายงานประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสุโขทัย สำนักงานเขตดุสิต. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสุโขทัย สำนักงานเขตดุสิต.
- จันทนา บุญรุ่ง. (2548). การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว นาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (อัครา).
- ถนอมทรัพย์ นูนน้อย. (2547). กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (อัครา).
- ผ่องศรี วามิชย์ศุภวงศ์. (2545). เอกสารคำสอนระเบียบวิธีการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- มันทนา และ รังสรรค์ เฟื่องหนู. (2545). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ศึกษานิเทศก์ งานแนะแนว หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. เขตการศึกษา 5.
- วิชาญ สุจริตย์. (2546). รายงานการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์สายรัก เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา จังหวัดปัตตานี. ปัตตานี : โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา.

- วิจิต รุ่งศรีทอง. (2545). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. ปริญญาโท ค.ม. (บริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิมาลา ทองหนู. (2547). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสามัคคีศึกษา จังหวัดตรัง*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (อัครา).
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2551). *คู่มือการบริหารจัดการในโรงเรียน : การบริหารงานทั่วไป*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2523). *การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญ ประวัติการศึกษา	นางรัชณี วรวิเชียรวงษ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ โรงเรียนรัตน โกสินทร์สมโภช โรงเรียนรัตน โกสินทร์สมโภช สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
ผู้เชี่ยวชาญ ประวัติการศึกษา	ดร. เสนีย์ พิทักษ์อรณพ คุษฎีบัณฑิต (การจัดการหลักสูตรและการวัดและประเมินผล) Ed.D. (Curriculum Design and Evaluation) สหรัฐอเมริกา
ตำแหน่ง สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ที่ปรึกษาบริษัทแกรมมาโก้ (ประเทศไทย จำกัด) บริษัทแกรมมาโก้ (ประเทศไทย จำกัด) กรุงเทพมหานคร
ผู้เชี่ยวชาญ ประวัติการศึกษา	นางศุดาลักษณ์ บัวเข้ม ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่ง สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ครู รับเงินเดือนอันดับ กศ. 2 โรงเรียนรัตน โกสินทร์สมโภช สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือที่ใช้ในการประสานงานเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / 208

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยการศึกษา การบริหารและการดำเนินงานต่างๆภายในโรงเรียน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ ศษ 0522.16 (บ) / 208

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

เรียน ดร.เสนีย์ พิทักษ์อรณพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / ๒๐๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นางศุดาลักษณ์ บัวเข้ม ตำแหน่ง ครู คศ.2 ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย การศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / ๒๐๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเทวสุนทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้า
อิสระ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะครู จำนวน ..... คนตอบแบบสอบถาม
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสำเนียง กอเดช ได้เก็บข้อมูล
ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา โทรศัพท์มือถือ 087-8182127

ที่ ศษ 0522.16 (บ) / ๒๕๕๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเสมียนนารี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันศิริจนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะครู จำนวน ..... คนตอบแบบสอบถาม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสำเนียง กอเดช ได้เก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา โทรศัพท์มือถือ 087-8182127

ที่ ศธ 0522.16 (บ) . / ๒๐๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชานิเวศน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันศิริจนาวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะครู จำนวน ..... คนตอบแบบสอบถาม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสำเนียง กอเดช ได้เก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา โทรศัพท์มือถือ 087-8182127

ที่ ศธ 0522.16 (บ) ./ ๒๐๑๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเสนานิกม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้า
อิสระ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะครู จำนวน ..... คนตอบแบบสอบถาม
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร
จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสำเนียง กอเดช ได้เก็บข้อมูล
ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา โทรศัพท์มือถือ 087-8182127

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / ๒๐๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาดพร้าว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ดันตริจนาวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะครู จำนวน ..... คนตอบแบบสอบถาม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสำเนียง กอเดช ได้เก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา โทรศัพท์มือถือ 087-8182127

ที่ ศช 0522.16 (บ) / ๒๐๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาวสำเนียง กอเดช นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คณะครู จำนวน ..... คนตอบแบบสอบถาม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสำเนียง กอเดช ได้เก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา โทรศัพท์มือถือ 087-8182127

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร คำตอบของท่านจะเป็น
ประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ขอความกรุณาให้ท่านตอบตามความเป็นจริงให้ครบ
ทุกข้อ จึงจะทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสมบูรณ์

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียน

3. ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะสงวนคำตอบไว้ใน
ภาพรวมของโรงเรียน มิได้แจกแจงข้อมูลแต่ละบุคคลจึงไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่าน แต่จะกลับ
เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ด้วยดี

นางสาวลำเนียง กอเดช

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดกรุงเทพมหานคร**

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อท่านอ่านแล้ว โปรด
ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. อายุ

- 20 - 30 ปี
- 31-40 ปี
- 41 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1 – 10 ปี
- 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามเป็นจริงว่า
 โรงเรียนของท่านมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนมาก น้อย เพียงใด โดยการกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง
 มากที่สุดด้วยการเปรียบเทียบน้ำหนักดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	<u>1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล</u> โรงเรียนมีนโยบาย/แผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
2.	โรงเรียนมีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ					
3.	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
4.	โรงเรียนมีการวางแผนระบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
5.	โรงเรียนมีปฏิทินปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
6.	ครูประจำชั้นมีความรู้ ความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
7.	ครูประจำชั้นมีการศึกษา รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
8.	ครูประจำชั้นมีการบันทึกข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนอย่างเป็นระบบ					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	ครูประจำชั้นมีการรายงานข้อมูลนักเรียนในระดับ สายชั้น					
10.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหา					
11.	2.การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนมีเกณฑ์มาตรฐานหรือแนวทางการคัด กรองนักเรียน					
12.	ครูประจำชั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเบื้องต้น เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน					
13.	ครูประจำชั้นมีการคัดกรองนักเรียน					
14.	ครูประจำชั้นมีการคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และ กลุ่มช่วยเหลือ					
15.	ครูประจำชั้นมีการคัดกรองนักเรียนตามสภาพปัญหา					
16.	ครูประจำชั้นมีวิธีการคัดกรองนักเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ					
17.	ครูประจำชั้นมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน					
18.	ครูประจำชั้นเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็น ความลับ					
19.	ครูประจำชั้นมีการประสานกับผู้ปกครองเพื่อ หาทางช่วยเหลือนักเรียน					
20.	ครูประจำชั้นนำผลการคัดกรองนักเรียนไป แก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว					
21.	3.การส่งเสริมและพัฒนา ครูประจำชั้นดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนด้วยการประชุมผู้ปกครองระดับชั้นเรียน					
22.	ครูประจำชั้นดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนด้วยกิจกรรมโฮมรูม/แนะแนว					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.	ครูประจำชั้นมีวิธีการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย					
24.	ครูประจำชั้นมีการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนตามกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ					
25.	โรงเรียนมีวิธีการ/เครื่องมือเพื่อส่งเสริมและ พัฒนาการเรียนอย่างมีคุณภาพ					
26.	ครูประจำชั้นมีการส่งเสริมและสนับสนุน นักเรียนทุกคนอย่างเต็มตามศักยภาพ					
27.	ครูประจำชั้นมีการบันทึก โฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ					
28.	ครูมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครองเพื่อพบปะกัน ระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง					
29.	ครูประจำชั้นมีความใกล้ชิดเป็นกันเองกับ นักเรียนในชั้นเรียนทุกคน					
30.	ครูประจำชั้นมีการประเมินผลการส่งเสริมและ พัฒนาการเรียนอย่างเป็นระยะ					
31.	4.การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูประจำชั้นมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง เท่าเทียมกัน					
32.	ครูประจำชั้นมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม เสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิด					
33.	ครูประจำชั้นมีความรู้พื้นฐานในด้านจิตวิทยาเด็ก					
34.	โรงเรียนมีวิธีการ/เครื่องมือในการแก้ปัญหา นักเรียนอย่างมีคุณภาพ					
35.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อ ป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
36.	ครูประจำชั้นมีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่ เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37.	ครูประจำชั้นมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครอง					
38.	ครูประจำชั้นมีทักษะในการให้คำปรึกษากับนักเรียน					
39.	ครูประจำชั้นมีความตระหนักในหน้าที่และให้กำลังใจนักเรียน					
40.	ครูประจำชั้นมีการประเมินผลการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
	5. การส่งต่อ					
41.	โรงเรียนมีเกณฑ์หรือแนวทางการพิจารณาการส่งต่อนักเรียนที่มีมาตรฐาน					
42.	โรงเรียนมีการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ					
43.	ครูประจำชั้นมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน					
44.	โรงเรียนการบันทึกการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก					
45.	ครูประจำชั้นมีการประสานงานกับครูหรือเครือข่ายสหวิชาชีพที่ร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทราบข้อมูลก่อนล่วงหน้า					
46.	ครูประจำชั้นมีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาอย่างเป็นระบบ					
47.	ครูประจำชั้นมีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบข้อมูลเป็นระยะ					

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ง
ตารางวิเคราะห์หาค่า IOC

ตารางการวิเคราะห์ค่า IOC
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อังกักกรุงเทพมหานคร

ข้อคำถามที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	$\frac{\sum R}{N}$	IOC
1	+1	+1	+1	1.00	1.00
2	+1	+1	+1	1.00	1.00
3	+1	+1	+1	1.00	1.00
4	+1	+1	+1	1.00	1.00
5	+1	+1	+1	1.00	1.00
6	+1	+1	+1	1.00	1.00
7	+1	+1	+1	1.00	1.00
8	+1	+1	+1	1.00	1.00
9	+1	+1	+1	1.00	1.00
10	+1	+1	+1	1.00	1.00
11	+1	+1	+1	1.00	1.00
12	+1	+1	+1	1.00	1.00
13	+1	+1	+1	1.00	1.00
14	+1	+1	+1	1.00	1.00
15	+1	+1	+1	1.00	1.00
16	+1	+1	+1	1.00	1.00
17	+1	+1	+1	1.00	1.00
18	+1	+1	+1	1.00	1.00
19	+1	+1	+1	1.00	1.00
20	+1	+1	+1	1.00	1.00
21	+1	+1	+1	1.00	1.00
22	+1	+1	+1	1.00	1.00
23	+1	+1	+1	1.00	1.00
24	+1	+1	+1	1.00	1.00

ตารางการวิเคราะห์หาค่า IOC (ต่อ)

ข้อคำถามที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	$\frac{\sum R}{N}$	IOC
25	+1	+1	+1	1.00	1.00
26	+1	+1	+1	1.00	1.00
27	+1	+1	+1	1.00	1.00
28	+1	+1	+1	1.00	1.00
29	+1	+1	+1	1.00	1.00
30	+1	+1	+1	1.00	1.00
31	+1	+1	+1	1.00	1.00
32	+1	+1	+1	1.00	1.00
33	+1	+1	+1	1.00	1.00
34	+1	+1	+1	1.00	1.00
35	+1	+1	+1	1.00	1.00
36	+1	+1	+1	1.00	1.00
37	+1	+1	+1	1.00	1.00
38	+1	+1	+1	1.00	1.00
39	+1	+1	+1	1.00	1.00
40	+1	+1	+1	1.00	1.00
41	+1	+1	+1	1.00	1.00
42	+1	+1	+1	1.00	1.00
43	+1	+1	+1	1.00	1.00
44	+1	+1	+1	1.00	1.00
45	+1	+1	+1	1.00	1.00
46	+1	+1	+1	1.00	1.00
47	+1	+1	+1	1.00	1.00

ภาคผนวก จ
การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item Total Correlation) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	
1	.665
2	.797
3	.784
4	.806
5	.813
6	.854
7	.545
8	.619
9	.709
10	.640
2.การคัดกรองนักเรียน	
11	.570
12	.784
13	.714
14	.825
15	.716
16	.864
17	.787
18	.467
19	.461
20	.738

การหาคุณภาพเครื่องมือ (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	
21	.625
22	.242
24	.837
25	.729
26	.625
27	.601
28	.732
29	.310
30	.524
4.การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	
31	.615
32	.793
33	.732
34	.555
35	.575
36	.729
37	.506
38	.645
39	.542
40	.701
5.การส่งต่อ	
41	.725
42	.787
43	.247
44	.787
45	.806

การหาคุณภาพเครื่องมือ (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
5.การส่งต่อ (ต่อ)	
46	.745
47	.826

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเท่ากับ .929

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านการคัดกรองนักเรียนเท่ากับ .914

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนเท่ากับ .871

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนเท่ากับ .888

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านการส่งต่อเท่ากับ .901

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสำเนียง กอเดช
วัน เดือน ปีเกิด	22 มกราคม 2512
สถานที่เกิด	อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปี 2543
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ. 1